

MASARYKOVA UNIVERZITA EKONOMICKO-SPRÁVNÍ FAKULTA

Obrana – pojetí a aktuální vývoj

Ing. Eduard Bakoš, Ph.D.

**KATEDRA
VEŘEJNÉ EKONOMIE
EKONOMICKO-SPRÁVNÍ FAKULTA MU**

Literatura

- Relevantní legislativa a dokumenty - viz dále (Ústava, Bezpečnostní strategie, resortní zákony)
- webové stránky příslušných institucí (např. MO ČR, www.onwar.eu, <http://sbp.fsv.cuni.cz/>, www.natoaktual.cz a celá řada dalších)

Osnova

- 1** Úvod a historie
- 2** Bezpečnostní systém v ČR
- 3** Pojetí obrany v ČR
- 4** Ekonomika obrany a mezinárodní konsekvence
- 5** Závěr a výhledy do budoucna

„Stručně“ z historie a vývoje pojetí obrany

- potřeba ochrany území (společenstva)
- války jsou spojeny s historií lidstva (společenstva)
- již ve středověku - feudál (král) vydržování armády a její placení prostřednictvím vybírání daní
- „konvenční“ války a obrana - I. a II. Světová válka a vznik mezinárodních společenství - např. OSN
- „asymetrické“ války a obrana (boj proti mezinárodnímu terorismu)
- „hybridní konflikty“
- „kybernetické války“

Vymezení základních pojmů (obrany)

- bezpečnost
- riziko x hrozba
- obrana (obrana státu)
- „mírová“ ekonomika x „příprava na válku“
- civilní obrana x ochrana obyvatelstva
- plánování obrany
- ozbrojené síly (Armáda ČR)
- ekonomika a financování obranných aktivit

Krizové situace pro ČR

<p>Vojenské krizové situace</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Napadení státu NATO (spojenecké operace zasahující na území ČR, spojenecké operace vedené v blízkosti území ČR, spojenecké operace vzdálené území ČR) - Narušení mezinárodní bezpečnosti (mezinárodní bezpečnost narušující vojenský konflikt)
<p>Nevojenské krizové situace</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ohrožení vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku (narušení zákonnosti velkého rozsahu, migrační vlny velkého rozsahu, teroristické útoky) - Ohrožení chodu hospodářství - Ohrožení zdraví a životů osob, majetku a životního prostředí - V současnosti 24 scénářů

Krizový a běžný stav

- **Běžný stav:** Situace, kdy není potřeba řešit škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy nebo jinými hrozbami použitím mimořádných nebo krizových opatření podle specifické právní úpravy(MVČR 2009).
- **Krizový stav:** Stav, který vyhláší hejtman kraje nebo primátor hl. m. Prahy (stav nebezpečí), vláda ČR, popř. předseda vlády ČR (nouzový stav) nebo Parlament ČR (stav ohrožení státu a válečný stav) v případě hrozby nebo vzniku krizové situace a v přímé závislosti na jejím charakteru a rozsahu.

Hrozby a rizika pro ČR a možnosti jejich řešení

- Reálné (již k nim došlo) x potenciální
- Přírodní x společenské
- Úzká svázanost vnitřní a vnější bezpečnosti, proto propojenost struktur, institucí, sil a zdrojů k jejich řešení.
- Mezinárodní dopady a proto mezinárodní (koaliční) řešení (EU, NATO, OSN apod.)

Koncepce obrany vychází ze :

- Bezpečnostní strategie České republiky (2015)
- Dlouhodobý výhled pro obranu 2030 (2015)
- Koncepce výstavby Armády České republiky 2025 (2015)
- Obranná strategie (2012)
- Bílá kniha o obraně (2011)

- Zákonů o **bezpečnosti** a zajištění obrany České republiky
  - Ústava České republiky
  - Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky
  - Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky

- Vybraných zákonů **resortních** (souvisejících) – např. nově **zákon č. 45/2016 o službě vojáků v záloze**

Bezpečnostní strategie

- Jednotné pojetí vnější a vnitřní bezpečnosti (dominance?)
- Úkoly pro profesionální subjekty x celou společnost (např. včetně NNO)
- Bezpečnost x nákladnost (definování stupně bezpečnosti, resp. míry akceptace nejistoty a ohrožení)
- Hierchizace bezpečnostních dokumentů?! a časová posloupnost
- Vztah k Bezpečnostní strategii EU a NATO?

Bezpečnostní prostředí - trendy a faktory

- Na rovnováhu bezpečnostního prostředí mají zásadní vliv **rostoucí ambice** nových globálních a regionálních aktérů. Aspirace některých z těchto států jsou spojeny s významným růstem jejich vojenských kapacit včetně zbraní hromadného ničení
- Bezpečnostní hrozby se do značné míry odvíjejí od **slabých či zhroucených států**
- Jedním z dopadů současného vývoje světové ekonomiky může být změna relativní váhy jednotlivých aktérů, včetně možného oslabení postavení Evropy a USA, také **pokles obranných rozpočtů evropských zemí**

Bezpečnostní prostředí - bezpečnostní hrozby

- Terorismus
- Šíření ZHN
- **Kybernetické útoky**
- Nestabilita a regionální konflikty v euroatlantickém prostoru a jeho okolí
- **Negativní aspekty mezinárodní migrace**
- Organizovaný zločin a korupce
- Ohrožení funkčnosti kritické infrastruktury
- Přerušování dodávek strategických surovin nebo energie
- Pohromy přírodního a antropogenního původu a jiné mimořádné události

Strategické prosazování bezp. zájmů ČR

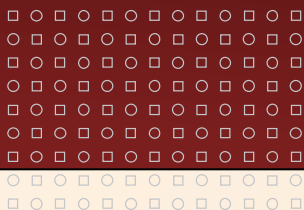
- Charakter soudobých bezpečnostních hrozeb a trendů vyžaduje široký přístup k bezpečnosti **kombinující nevojenské a vojenské nástroje**. ČR rozvíjí nástroje k prosazování svých bezpečnostních zájmů jak na národní úrovni, tak i prostřednictvím aktivního působení v multilaterálních a bilaterálních vztazích.

Strategické prosazování bezp. zájmů ČR

- Kolektivní rozměr zajištění obrany a bezpečnosti
- Strategie prevence a potlačování bezpečnostních hrozeb
- Ekonomický rámec zajištění bezpečnostních zájmů
- Institucionální rámec zajištění bezpečnosti
- Bezpečnostní systém ČR

BEZPEČNOSTNÍ SYSTÉM ČR

- Prezident, parlament, vláda
- Bezpečnostní rada státu a její pracovní orgány
- Ústřední správní úřady
- Orgány územní samosprávy (kraje a obce)
- Právnícké a fyzické osoby

Další složky BS tvoří

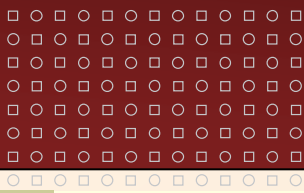
- Ozbrojené síly
- Ozbrojené bezpečnostní sbory
- Zpravodajské služby
- Záchranné sbory
- Záchranné služby
- Havarijní služby

Stav ohrožení státu

- O vyhlášení rozhoduje Parlament na návrh vlády, je-li bezprostředně ohrožena svrchovanost státu nebo územní celistvost státu nebo jeho demokratické základy.

Válečný stav

<i>Vyhlašuje</i>	Parlament České republiky,
<i>Důvod</i>	je-li Česká republika napadena nebo je-li treba plnit mezinárodní smluvní závazky o společné obraně proti napadení;
<i>Území</i>	celý stát;
<i>Dobatvorní</i>	není omezeno

Viz čl. 43 Ústavního zákona č. 1/1993 Sb., ústava České republiky,
ve znění pozdějších předpisů a čl. 2 Ústavního zákona č. 110/1998
Sb. o bezpečnosti České republiky, ve znění pozdějších předpisů

České strategické dokume... x +

www.mocr.army.cz/ministr-a-ministerstvo/odkazy/odkazy-46088

Domů English

Často hledáte

Ministerstvo obrany
České republiky

Armáda Mise

Ministerstvo obrany » Informační servis » **Bílá kniha** » Dokumenty » České strategické dokumenty

České strategické dokumenty

Rok	Název	Anglický text Bílé knihy o obraně
2011	 Soubory ke stažení Bílá kniha o obraně 5873 kB	 Soubory ke stažení English text of the White Paper on Defence 2011 3181 kB

Rok	Název
1991	Vojenská doktrína ČSFR
1995	Bílá kniha o obraně ČR
1997	Národní obranná strategie ČR
1997	Záměr koncepce výstavby AČR do roku 2000 s výhledem do roku 2005
1999	Vojenská strategie ČR
1999	Bezpečnostní strategie ČR
2001	Bezpečnostní strategie ČR
2001	Doktrína Armády České republiky
2002	Koncepce výstavby profesionální AČR a mobilizace ozbrojených sil ČR
2002	Vojenská strategie ČR
2003	Bezpečnostní strategie ČR
2003	Koncepce výstavby profesionální AČR a mobilizace ozbrojených sil ČR přepracovaná na změněný zdrojový rámec

Informační servis

- » [Kontakty](#)
- » [Bílá kniha](#)
  - » [Často kladené otázky](#)
  - » [Co je Bílá kniha](#)
  - » [Odborná komise](#)
- » [Dokumenty](#)
  - » **České strategické dokumenty**
  - » [Zahraniční strategické dokumenty](#)
  - » [Zákon v působnosti Ministerstva obrany ČR](#)
- » [Sociální sítě](#)
- » [Povinné informace](#)
- » [Zpravodaiství](#)
- » [Tiskové zprávy](#)
- » [Na pravou míru](#)
- » [Vládní agenda](#)
- » [Kalendář akcí](#)
- » [Jednou větou](#)
- » [Ministrovo fórum](#)
- » [Na slovíčko](#)
- » [Sharp Lynx 2014](#)
- » [Optimalizace VÚ](#)
- » [100.ARMY.CZ](#)

Multimédia a knihovna

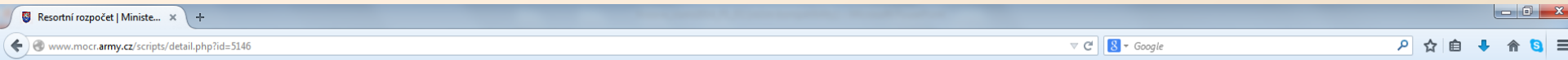
Ministr a ministerstvo

Finance a zakázky

Dokumenty a legislativa

NATO

 [Vytisknout stránku »](#)

Domů English 旗

Často hledáte Hledej

Ministerstvo obrany
České republiky

Armáda Mise

Ministerstvo obrany » Finance a zakázky » Resortní rozpočet

Resortní rozpočet

Základní ukazatele státního rozpočtu v kapitole Ministerstvo obrany ČR v letech 1993 - 2014

A	B	C	D	E	F	G	H
1993	skuteč.	2 181,3	23 776,6	910,6	2,61%	356,9	6,7%
1994	skuteč.	2 102,6	27 007,7	1 037,5	2,60%	380,1	7,1%
1995	skuteč.	2 045,8	28 275,2	1 252,1	2,26%	432,7	6,5%
1996	skuteč.	2 256,6	30 508,8	1 414,0	2,16%	484,4	6,3%
1997	skuteč.	2 295,8	31 328,3	1 650,0	1,90%	524,7	6,0%
1998	skuteč.	2 540,4	37 643,1	1 820,7	2,07%	566,7	6,6%
1999	skuteč.	2 349,6	41 688,1	1 849,0	2,25%	596,9	7,0%
2000	skuteč.	2 460,1	44 669,7	1 900,0	2,35%	632,3	7,1%
2001	skuteč.	2 607,4	44 977,5	2 139,0	2,10%	693,9	6,5%
2002	skuteč.	3 830,0	48 924,1	2 192,0	2,23%	736,6	6,6%
2003	skuteč.	3 266,9	53 193,9	2 405,0	2,21%	808,0	6,6%
2004	skuteč.	3 204,5	52 481,2	2 757,0	1,9%	869,1	6,0%
2005	skuteč.	3 353,9	58 445,0	2 920,0	2,00%	923,0	6,3%
2006	skuteč.	4 001,5	55 358,4	3 222,0	1,72%	1 021,0	5,4%
2007	skuteč.	3 787,8	54 948,8	3 535,0	1,55%	1 092,0	5,0%
2008	skuteč.	3 872,4	49 827,1	3 689,0	1,35%	1 107,0	4,5%
2009	skuteč.	3 316,4	51 823,9	3 627,0	1,43%	1 167,0	4,4%
2010	skuteč.	3 167,9	47 705,7	3 693,0	1,29%	1 157,0	4,1%
2011	skuteč.	3 801,0	43 785,2	3 743,0	1,17%	1 155,0	3,8%
2012	skuteč.	3 950,7	42 007,2	3 820,0	1,10%	1 152,0	3,6%
2013	skuteč.	3 654,0	40 765,3	3 855,0	1,06%	1 173,1	3,5%
2014	schvál.	3 833,8	41 990,5	3 901,0	1,08%	1 211,3	3,5%

Informační servis

Multimédia a knihovna

Ministr a ministerstvo

Finance a zakázky

- » **Resortní rozpočet**
- » [Veřejné zakázky](#)
- » [Mezinárodní soutěže](#)
- » [Nepotřebný majetek](#)
- » [Dotacíní politika](#)
- » [Outsourcing](#)
- » [SEPO](#)
- » [TENDERMARKET](#)

Dokumenty a legislativa

NATO

Vytisknout stránku »

Doporučit e-mailem »

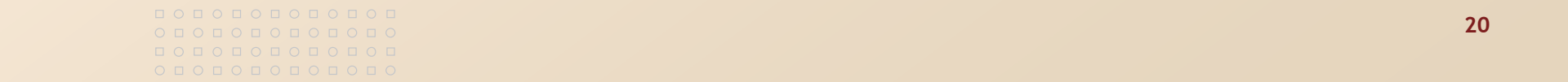
Sdílet na Facebooku »

Soubory ke stažení

[Rozpočet MO 2012 – prezentace z 5.1.2012](#) 1872 kB

Související zprávy

- » [Seřadit ekonomická](#)

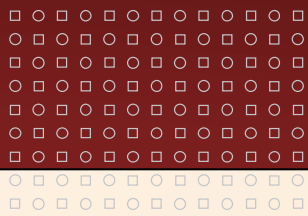

Otevřené - „diskuzní“ problémy obrany

- obrana vnitřní x vnější
- přístup k mezinárodní obraně (zahraniční mise)
- obrana státu x hranic
- boj proti mezinárodnímu terorismu
- financování obrany - kolik stojí jednotka „obraný“, kolik stojí jednotka „bezpečnosti“
- obrana jako „veřejný statek“? a co privatizace „bezpečnosti“ a vznik „soukromých armád“?
- obrana x bezpečnostní služby (ochrana majetku)
- příprava občanů k obraně státu (výchova)
- branný zákon x armáda x aktivní zálohy

Výhled do budoucna

- Čeká nás III. světová? - střet civilizací a kultur?
- Čeká nás III. světová? - válka o suroviny (ropa, plyn, voda....)
- Jaká je role NATO?
- Jaká je role ČR v NATO - povýšení arm. generála Pavla do čela Vojenského výboru NATO
- Jaká je role jednotlivce v obraně?
- Jak stanovit jednotku „bezpečnosti“ potažmo obrany?
- Rozpočet resortu obrany - dlouhodobě stagnující a snižující se - výhled roku 2020 zvýšit na 1,4 % z HDP - co s tím?
- Jaká je role Armády ČR?

Děkuji za pozornost!

